T005 A HÀM V 99-1-Kinh 12 Nhân Duyên-Vị-Sử

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH 12. NHAÂN DUYEÂN (2)1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Saéc laø voâ thöôøng. Nhaân vaø duyeân sanh ra caùc saéc cuõng voâ thöôøng. Vaäy, caùc saéc ñöôïc sanh töø nhaân vaø duyeân voâ thöôøng, laøm sao coù theå laø thöôøng ñöôïc? “Cuõng vaäy, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Vaäy, caùc thöùc ñöôïc sanh ra töø nhaân vaø duyeân voâ thöôøng laøm sao coù theå laø thöôøng ñöôïc? “Nhö vaäy, caùc Tyø-kheo, saéc laø voâ thöôøng, thoï, töôûng, haønh, thöùc laø voâ thöôøng. Caùi gì laø voâ thöôøng thì caùi ñoù laø khoå. Caùi gì khoå thì chuùng chaúng phaûi ta. Caùi gì chaúng phaûi ta thì khoâng phaûi laø sôû höõu cuûa ta. Quaùn saùt nhö vaäy goïi laø chaân thaät chaùnh quaùn. Thaùnh ñeä töû quaùn saùt nhö vaäy thì seõ giaûi thoaùt khoûi saéc, giaûi thoaùt khoûi thoï, töôûng, haønh vaø thöùc. Ta noùi, ñoù cuõng laø giaûi thoaùt khoûi sanh, giaø, beänh, cheát, öu, bi, khoå, naõo nhö vaäy.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 13. VÒ (1)2 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Neáu chuùng sanh naøo khoâng neám vò ngoït cuûa saéc thì seõ khoâng nhieãm ñaém saéc3. Vì chuùng sanh neám vò ngoït cuûa saéc cho neân bò ñaém tröôùc.

1. Gaàn gioáng kinh 11 treân. Paøli, S. 22. 19-20. Hetu. 2. Paøli, S. 22. 28. Assaøda. 3. Paøli: no cedaö bhikkhave ruøpassa assaødo abhavissa na yidaö sattaø ruøpasmiö saørajjeyyaö, neáu (tröôùc ñoù) ñaõ khoâng toàn taïi vò ngoït cuûa saéc, thì caùc chuùng sanh khoâng theå tham ñaém nôi saéc.

“Cuõng vaäy, chuùng sanh naøo khoâng neám vò ngoït cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc thì chuùng sanh aáy khoâng bò ñaém nhieãm thöùc. Vì chuùng sanh neám vò ngoït cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc cho neân chuùng sanh aáy bò nhieãm tröôùc vaøo thöùc. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu saéc ñoái vôùi chuùng sanh khoâng phaûi laø söï tai haïi4, thì chuùng sanh aáy khoâng neân nhaøm chaùn saéc. Vì saéc laø moái haïi cuûa chuùng sanh cho neân nhöõng chuùng sanh aáy nhaøm chaùn saéc. “Cuõng vaäy, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc neáu khoâng phaûi laø moái haïi thì chuùng sanh aáy khoâng neân nhaøm chaùn thöùc. Vì thoï, töôûng, haønh, thöùc laø moái haïi cuûa chuùng sanh, cho neân nhöõng chuùng sanh aáy nhaøm chaùn thöùc. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu saéc ñoái vôùi chuùng sanh maø khoâng coù söï xuaát ly5, thì nhöõng chuùng sanh aáy khoâng neân thoaùt ly saéc. Vì saéc ñoái vôùi chuùng sanh coù söï xuaát ly, cho neân nhöõng chuùng sanh aáy thoaùt ly saéc. “Cuõng vaäy, neáu thoï, töôûng, haønh, thöùc ñoái vôùi chuùng sanh khoâng coù söï xuaát ly, thì nhöõng chuùng sanh aáy khoâng neân thoaùt ly thöùc. Vì thoï, töôûng, haønh, thöùc ñoái vôùi chuùng sanh coù söï xuaát ly, cho neân nhöõng chuùng sanh aáy thoaùt ly thöùc. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu Ta ñoái vôùi naêm thoï aám6 naøy maø khoâng bieát moät caùch nhö thaïât vò ngoït laø vò ngoït, tai haïi laø tai haïi, xuaát ly laø xuaát ly, thì Ta

ôû giöõa chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân vaø caùc chuùng trôøi, ngöôøi ñaõ khoâng theå töï chöùng, khoâng ñöôïc thoaùt, khoâng vöôït ra, khoâng xa lìa, vónh vieãn an truù trong söï ñieân ñaûo, cuõng khoâng theå töï mình chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc7. “Naøy caùc Tyø-kheo, vì Ta ñaõ bieát naêm thoï aám naøy moät caùch nhö

4. Haùn: hoaïn Paøli: adìnavo, tai hoïa, söï nguy hieåm. 5. Xuaát ly cuõng noùi laø xuaát yeáu; Paøli: nissaraòa, söï thoaùt ly, thoaùt ra khoûi choã nguy hieåm. 6. Thoï aám cuõng noùi laø thuû uaån. Paøli: upaødaønakkhanda. 7. Paøli: (……..) sattaø sadevakaø lokaø samaørakaø sabrahmakaø sassamaòabraøhmaòiyaø pajaøya sadevamanussaøya nissaæaø visamyuttaø vippamuttaø vimariyaødikatena cetasaø viharanti, (do bieát roõ neân) caùc chuùng sanh aáy, ñoái vôùi theá giôùi naøy bao goàm Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân cuøng vôùi trôøi vaø ngöôøi, maø ñöôïc thoaùt ly, taùch ra khoûi, töï taïi, an truù vôùi taâm khoâng bò caâu thuùc.

thaät raèng vò ngoït laø vò ngoït, tai haïi laø tai haïi, xuaát ly laø xuaát ly, neân Ta ôû giöõa chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân vaø caùc chuùng trôøi, ngöôøi ñaõ coù theå töï chöùng, ñaõ thoaùt, ñaõ vöôït ra, ñaõ xa lìa, vónh vieãn khoâng an truù trong söï ñieân ñaûo, cuõng coù theå töï mình chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 14. VÒ (2)8 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Tröôùc kia Ta ñaõ töøng ñi tìm kieám vò ngoït cuûa saéc9. Neáu khi caûm giaùc tuøy thuaän10 vò ngoït cuûa saéc, thì ñoái vôùi vò ngoït cuûa saéc Ta duøng trí tueä thaáy roõ nhö thaät. “Cuõng vaäy, Ta ñaõ töøng ñi tìm kieám vò ngoït cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. Neáu khi caûm giaùc tuøy thuaän thoï, töôûng, haønh, thöùc, thì ñoái vôùi vò ngoït cuûa thöùc Ta duøng trí tueä thaáy roõ nhö thaät. “Naøy caùc Tyø-kheo, Ta ñaõ töøng ñi tìm kieám söï tai haïi cuûa saéc. Neáu khi caûm giaùc tuøy thuaän söï tai haïi cuûa saéc, thì ñoái vôùi söï tai haïi cuûa saéc Ta duøng trí tueä ñeå thaáy roõ nhö thaät. “Cuõng vaäy, Ta ñaõ töøng ñi tìm kieám söï tai haïi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. Neáu khi caûm giaùc tuøy thuaän söï tai haïi cuûa thöùc, thì ñoái vôùi söï tai haïi cuûa thöùc Ta duøng trí tueä ñeå thaáy roõ nhö thaät. “Naøy caùc Tyø-kheo, Ta ñaõ töøng ñi tìm caàu söï xuaát ly saéc. Neáu khi caûm giaùc tuøy thuaän saéc, thì ñoái vôùi söï xuaát ly saéc Ta duøng trí tueä ñeå thaáy roõ nhö thaät. “Cuõng vaäy, Ta ñaõ töøng ñi tìm caàu söï xuaát ly thoï, töôûng, haønh,

8. Gaàn gioáng kinh 13 treân. Paøli, S. 22. 26-27. Assaøda. 9. Ö saéc vò höõu caàu höõu haønh Paøli: ruøpassa assaøda-pariyesanaö acariö, Ta ñaõ ñi ñeå tìm caàu vò ngoït cuûa saéc. 10. Tuøy thuaän giaùc Paøli: yad ruøpassa assaødo tad ajjhagamaö, Ta (ñaõ) tieáp caän vò cuûa saéc.

thöùc. Neáu khi caûm giaùc tuøy thuaän söï xuaát ly thoï, töôûng, haønh, thöùc thì ñoái vôùi söï xuaát ly thoï, töôûng, haønh, thöùc Ta duøng trí tueä ñeå bieát roõ nhö thaät. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu Ta ñoái vôùi naêm thoï aám naøy maø khoâng bieát moät caùch nhö thaïât vò ngoït laø vò ngoït, tai haïi laø tai haïi, xuaát ly laø xuaát ly,

thì Ta ôû giöõa chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân vaø caùc chuùng trôøi, ngöôøi ñaõ khoâng theå töï chöùng, khoâng ñöôïc thoaùt, khoâng vöôït ra, khoâng xa lìa, vónh vieãn an truù trong söï ñieân ñaûo, cuõng khoâng theå töï mình chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. “Naøy caùc Tyø-kheo, vì Ta ñaõ bieát naêm thoï aám naøy moät caùch nhö thaät raèng vò ngoït laø vò ngoït, tai haïi laø tai haïi, xuaát ly laø xuaát ly, neân Ta ôû giöõa chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân vaø caùc chuùng trôøi, ngöôøi ñaõ coù theå töï chöùng, ñaõ thoaùt, ñaõ vöôït ra, ñaõ xa lìa, vónh vieãn khoâng an truù trong söï ñieân ñaûo, cuõng coù theå töï mình chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Baøi keä toùm taét: Quaù khöù noùi boán kinh Yeåm ly vaø giaûi thoaùt Noùi hai kinh nhaân duyeân Vò ngoït cuõng hai kinh. KINH 15. SÖÛ11 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, coù Tyø-kheo noï12 ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân, roài ñöùng sang moät beân, baïch Phaät raèng: “Laønh thay, Theá Toân! Nay xin vì con maø noùi vaén taét phaùp yeáu.

11.

Paøli, S. 22. 36. Bhikkhu; tham chieáu S. 22. 63-65. Upaødiyaømano.

12.

Haùn: dò Tyø-kheo Paøli: aóóataro.

Sau khi nghe phaùp, con seõ moät mình ôû choã vaéng13, tu taäp khoâng buoâng lung. Khi tu taäp khoâng buoâng lung con seõ tö duy veà lyù do maø moät thieän nam töû xuaát gia, caïo boû raâu toùc, mình maëc phaùp y, coù loøng tin, töø boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình14, chæ vì ñeå ngay trong ñôøi naøy chöùng nghieäm15 cöùu caùnh phaïm haïnh voâ thöôïng, bieát raèng: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’” Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân daïy Tyø-kheo kia: “Laønh thay! Laønh thay! Tyø-kheo, ñaõ kheùo noùi nhöõng lôøi naøy: ‘Nay xin vì con maø noùi vaén taét phaùp yeáu. Sau khi nghe phaùp, con seõ ôû moät mình nôi choã vaéng, tu taäp khoâng buoâng lung... cho ñeán, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ OÂng ñaõ noùi nhö vaäy phaûi chaêng?” Tyø-kheo baïch Phaät: “Ñuùng nhö vaäy, baïch Theá Toân!” Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: “OÂng haõy laéng nghe, haõy laéng nghe, kheùo leùo suy nghó kyõ, Ta seõ vì oâng maø noùi. “Naøy Tyø-kheo, neáu ñeå sai söû theo söû, töùc laø cheát theo söû16. Neáu cheát theo söû laø bò thuû troùi buoäc17. Neáu Tyø-kheo khoâng bò sai söû theo söû, thì seõ khoâng cheát theo söû. Khoâng cheát theo söû, töùc laø giaûi thoaùt ñoái vôùi

13. Ñoäc nhaát tónh xöù Paøli: eko vuøpakaæææho, coâ ñoäc, caùch bieät ngöôøi ñôøi. 14. Tín gia phi gia xuaát gia Paøli: agaørasmaø anagaørayaö pabbajjati, töø boû gia ñình, ra ñi soáng khoâng gia ñình. 15. Hieän phaùp taùc chöùng Paøli: diæææhe va dhamme sayaö abhióóaø sacchikitvaø, ngay trong ñôøi nay, baèng thaéng trí, töï mình theå nghieäm. 16. Nhöôïc tuøy söû söû giaû töùc tuøy söû töû Haùn dòch toái

nghóa. Coù leõ Paøli: yaö kho bhikkhu anuseti tam anumìyati, noù thieân chaáp theo caùi gì thì noù suy löôøng theo caùi ñoù. Paøli: anuseti, nghóa ñen: naèm theo, tieàm phuïc, tuøy mieân; danh töø phaùt sanh laø anusaya: tuøy mieân, chæ phieàn naõo tieàm phuïc (tuøy tuøng mieân phuïc). Baûn Haùn hieåu anseti laø do ñoäng töø sevati: phuïc vuï, neân dòch laø tuøy söû hay sai söû. Paøli: anumìyati (suy löôøng), do goác ñoäng töø maø: ño löôøng; nhöng baûn Haùn hieåu laø do ñoäng töø miyyati: cheát, neân dòch laø tuøy töû (cheát theo). 17. Tuøy söû töû giaû taéc vi thuû sôû phöôïc Paøli, yam anumìyati tena saökhaö gacchati, noù
suy löôøng theo caùi gì, noù ñöôïc ñònh danh theo caùi ñoù. Xem theâm cht.46 kinh 16 döôùi.

thuû.” Tyø-kheo baïch Phaät: “Con ñaõ hieåu, baïch Theá Toân! Con ñaõ hieåu, baïch Thieän Theä!” Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: “Ñoái trong phaùp yeáu maø Ta ñaõ löôïc noùi, neáu ngöôi hieåu roäng nghóa cuûa noù thì phaûi nhö theá naøo?” Tyø-kheo baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, saéc sai söû theo söû, saéc cheát theo söû18. Sai söû theo söû maø cheát theo söû thì bò thuû troùi buoäc. “Cuõng vaäy thoï, töôûng, haønh, thöùc sai söû theo söû, thì cheát theo söû. Sai söû theo söû maø cheát theo söû thì bò thuû troùi buoäc. “Baïch Theá Toân, neáu saéc khoâng sai söû theo söû, thì saéc khoâng cheát theo söû. Khoâng sai söû theo söû maø khoâng cheát theo söû thì ñoái vôùi thuû ñöôïc giaûi thoaùt. “Cuõng vaäy, neáu thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng sai söû theo söû, thì khoâng cheát theo söû. Khoâng sai söû theo söû maø khoâng cheát theo söû thì ñoái vôùi thuû ñöôïc giaûi thoaùt. “Nhö vaäy, trong phaùp yeáu ñöôïc Theá Toân noùi toùm taét, yù nghóa ñöôïc dieãn roäng nhö vaäy.” Phaät baûo Tyø-kheo: “Laønh thay, laønh thay, Tyø-kheo! Trong phaùp yeáu ñöôïc Ta noùi toùm taét, yù nghóa ñöôïc dieãn roäng nhö vaäy. “Vì sao? “Saéc sai söû theo söû, saéc cheát theo söû. Sai söû theo söû maø cheát theo söû thì bò thuû troùi buoäc. “Cuõng vaäy, thoï, töôûng, haønh, thöùc sai söû theo söû, thì cheát theo söû. Sai söû theo söû maø cheát theo söû thì bò thuû troùi buoäc. “Naøy Tyø-kheo, neáu saéc khoâng sai söû theo söû, thì saéc khoâng cheát theo söû. Khoâng sai söû theo söû maø khoâng cheát theo söû thì ñoái vôùi thuû ñöôïc giaûi thoaùt. “Cuõng vaäy, neáu thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng sai söû theo söû, thì khoâng cheát theo söû. Khoâng sai söû theo söû maø khoâng cheát theo söû thì ñoái vôùi thuû ñöôïc giaûi thoaùt.”

18. Paøli: ruøpam... anuseti tam anumìyati, noù thieân chaáp saéc, noù suy löôøng theo saéc.

Baáy giôø, vò Tyø-kheo kia sau khi nghe Ñöùc Phaät daïy xong taâm raát vui möøng, laïy Phaät roài lui. Vò kia ôû moät mình nôi choã vaéng tinh caàn tu taäp, soáng khoâng buoâng lung. Sau khi tinh caàn tu taäp soáng khoâng buoâng lung roài, vò kia tö duy veà lyù do maø moät thieän nam töû xuaát gia, caïo boû raâu toùc, mình maëc phaùp y, coù loøng tin, töø boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, ... cho ñeán, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa. Baáy giôø, vò Tyø-kheo kia thaønh A-la-haùn, taâm ñöôïc giaûi thoaùt.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.